

Axelborg, den 31. maj 2016

Jonas Valhøj Kleffel Nielsen, SEGES
Økonomi og Virksomhedsledelse

NATURBESKYTTELSESLOVENS § 3

NBL § 3

§ 3. Der må ikke foretages ændring i tilstanden af **naturlige søer**, hvis areal er på over **100 m²**, eller af **vandløb** eller dele af vandløb, der af miljø- og fødevareministeren efter indstilling fra kommunalbestyrelsen er udpeget som beskyttede. Dette gælder dog ikke for sædvanlige vedligeholdelsesarbejder i vandløb.

Stk. 2. Der må ikke foretages ændringer i tilstanden af

- 1) **heder**,
- 2) **moser og lignende**,
- 3) **strandenge og strandsumpe** samt
- 4) **ferske enge og biologiske overdrev**,

når sådanne naturtyper enkeltvis, tilsammen eller i forbindelse med de søer, der er nævnt i stk. 1, er større end **2.500 m²** i sammenhængende areal.

Stk. 3. Der må heller ikke foretages ændring i tilstanden af moser og lignende, der er **mindre end 2.500 m²**, når de ligger i forbindelse med en sø eller et vandløb, der er omfattet af beskyttelsen i stk. 1

NATURLIGE SØER OG MOSER

- Naturlige søer
 - ❖ Naturligt opståede søer og søer skabt ved menneskelig indsats: Branddamme, regnvandsbassiner mv.
 - ❖ Temporære søer (søer der tørrer ud hver sommer): Omfattes af beskyttelsen, hvis de ikke er indgået i omdrift, og de derudover udgør en del af et samlet § 3 område, f.eks. en eng (samlet på over 2.500 m²). Kun vandflade visse år – omfattes ikke, jf. MAD 2010.687 (2 ud af 13 år)
- Moser og lignende
 - ❖ Oprindeligt defineret ud fra områdernes plantevækst, fugtighedsforhold og jordbund (specielt tørvelag). Ikke alle forhold behøver være opfyldt. Det afgørende er de botaniske forhold.

HEDER, STRANDENGE OG -SUMPE

- Heder
 - ❖ Udyrket landstrækning med mager jordbund, oftest bevokset med lyng og forskellige andre mindre buskvækster
- Strandenge
 - ❖ Engstrækninger ved kysten defineret ud fra plantevæksten samt områdets landskabelige karakter og beliggenhed
- Strandsumpe
 - ❖ Kystbeliggende områder, domineret af sumpplanter

FERSKE ENGE OG BIOLOGISKE OVERDREV

- Ferske enge
 - ❖ Skabt ved menneskets påvirkning, ved slåning eller græsning af naturlige kærsamfund eller ved fældning af træer i sumpskove. Omfatter enge som ”ikke hidtil har været regelmæssigt omlagt, hvorved normalt forstås inden for de sidste 7-10 år”.
 - ❖ Indeholder en ”større del af plantearter, der tåler slåning og nedbidning, samt arter, der på anden måde begunstiges af påvirkningen”.
- Overdrev
 - ❖ En lysåben, græs- og urtedomineret vegetation på tør bund, typisk med græsning eller høslæt som kulturpåvirkning eller uden landbrugsmæssig drift. Den grundlæggende forudsætning for, at et areal kan betegnes som et overdrev, er tørre jordbundsforhold og vegetationens sammensætning. Græs- og urtevegetationen er oftest righoldig og varieret med mange sjældne arter.

TILSTANDSÆNDRING

- Den hidtidige anvendelse kan fortsættes (hvis den kan dokumenteres)
- Aktiviteter, der kan ændre tilstanden, kræver dispensation
 - ❖ Omfatter også oprensning af søer, rydning af krat og lign., der har til formål at forbedre tilstanden
- En væsentlig jordbrugs- eller anden almindelig økonomisk interesse kan ikke i sig selv begrunde en dispensation

NATURTYPEBEKENDTGØRELSEN

- Byzone: Beskyttelsen omfatter ikke heder, strandenge og strandsumpe samt ferske enge og biologiske overdrev, medmindre tilstandsændring til landbrugsformål, jf. § 1.
- MVJ-aftale: Søer, heder, moser og lignende, strandenge og strandsumpe samt ferske enge og biologiske overdrev, der er dannet, fordi der efter aftale med en offentlig myndighed i en nærmere angiven periode er gennemført en særlig driftsform på et areal, herunder braklægning og/eller pleje af dette, omfattes ikke af beskyttelsen, medmindre andet er bestemt i aftalen. Undtagelsen gælder indtil **et år** efter aftaleperiodens udløb, jf. § 2.
- MVJ aftale om allerede beskyttet område: Den tidligere udnyttelse af arealet kan genoptages efter aftaleperiodens udløb, medmindre andet er bestemt i aftalen. Genoptagelsen skal ske senest **et år** efter aftaleperiodens udløb tilstandsændringer til landbrugsformål, jf. § 2.

OPLYSNINGSPLIGT & KLAGE

- Man kan bede kommunen oplyse, om en bestemt foranstaltning, areal, sø eller vandløb er omfattet af beskyttelsesordningen.
 - ❖ Svarfrist 4 uger, ellers kan ændring gennemføres, medmindre forholdet klart er omfattet af beskyttelsen, jf. naturtypebkg. § 10.
- Klage til Natur- og Miljøklagenævnet over afgørelser, herunder registreringer, inden 4 uger, jf. NBL §§ 78 og 87 samt nævnets praksis.

HUSDYRLOV OG AFLEDTE KRAV, NBL § 3

- Ammoniakdeposition
- Faste afstandskrav
- Øvrige anmeldelsessager, hvor NBL § 3 tillægges betydning

AMMONIAKDEPOSITION

- Tilladelser / godkendelser ved etablering, udvidelse eller ændring af husdyrbrug: Fast krav om maksimalt tilladt totaldeposition på naturarealer, kategori 1- og kategori 2-natur.
 - Kategori 1 – natur inden for natura 2000 områder: Lang række naturtyper
 - Kategori 2 – natur uden for natura 2000 områder: Højmoser, lobeliesøer + heder (større end 10) ha og overdrev (større end 2,5 ha) omfattet af NBL § 3, HL § 7
- Efter en konkret vurdering stilles krav om en maksimal merdeposition på kategori 3-natur: Heder, moser og overdrev omfattet af NBL § 3

FASTE AFSTANDSKRAV

- Etablering/udvidelse/ændring af anlæg på husdyrbrug, så større end 15 dyreenheder: Mindst 10 meter til højmoser, lobeliesøer + heder (større end 10) ha og overdrev (større end 2,5 ha) omfattet af NBL § 3, HL § 7.
- Stalde og lign. samt gødningsopbevaringsanlæg for husdyrbrug for mere end 3 dyreenheder: Mere end 15 meter til vandløb og søer, HL § 8, stk. 1.
- Beholder til flydende husdyrgødning: Mere end 100 meter til åbne vandløb og til søer med et areal, der er større end 100 m, HL § 8, stk. 2.
- Støbt møddingsplads eller beholder til flydende husdyrgødning: Mere end 300 meter til heder, moser og overdrev, husdyrgodkendelsesbkg. § 29.

ANMELDESESSAGER

Øvrige anmeldelsessager, hvor NBL § 3 tillægges betydning:

- Ændring/udvidelse af staldanlæg grundet dyrevelfærd (§30)
- Skift mellem dyretyper (§ 31)
- Udvidelse i eksisterende stalde (§ 33)
- Afprøve miljøeffektive teknologier (§ 34)
- Naturafgræsning (§-3 arealer kan bruges til dette).

ERSTATNINGSFRI REGULERING

En vurdering:

- 1) Er indgrebet konkret eller generelt?
- 2) Indebærer indgrebet overførelse af ret til andre?
- 3) Er indgrebet begrundet i væsentlige og saglige (almene) samfundsmæssige hensyn? og
- 4) Hvor intenst er indgrebet?

Dommen om 2 meter bræmmerne (MAD1996.961 og MAD1998.902):

”Der [har] i en meget lang årrække .. eksisteret en vis rådighedsbegrænsning med hensyn til dyrkning m.v. ved visse vandløb og søer, og ... den generelle udvidelse heraf, der nu har fundet sted ved vedtagelsen af vandløbslovens § 69, og som berører alle bredejere, har et begrænset omfang”

Da indgrebet herudover måtte anses for begrundet i væsentlige samfundsmæssige hensyn, måtte reguleringen anses som en erstatningsfri regulering af ejendomsretten. (Østre Landsret – bekræftet af Højesteret)